De Kraamkamer
van Zeeuws-Vlaanderen

ONTDEKKEN > LEREN > ONTWIKKELEN

Context en historische aanpak

Sinds 2012 hebben de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten, de organisaties kinderopvang en de schoolbesturen een samenwerkingsorganisatie gevormd, onder de noemer Zeeuws-Vlaanderen: de beste plek om op te groeien. Deze coalitie heeft gezorgd voor het zoeken naar kansen, het bedenken van creatieve vormen en het realiseren van oplossingen.

De aanpak in samenhangend beleid is belangrijk én uniek. Naast de Startgroepen en de Pilot gratis kinderopvang investeert De beste plek ook in scholing, samenwerking en andere structuren. Er zijn opleidingstrajecten gemaakt (en door honderden professionals gevolgd) om tussen opvang en onderwijs te kunnen schakelen. Het voortgezet onderwijs is bestuurlijk volledig geïntegreerd en de samenwerking met het mbo en hbo is geïntensiveerd.

Vanaf 2020 wordt ingezet op verdere samenwerking en ontschotting tussen opvang, onderwijs en jeugdhulp: sneller en beter de juiste hulp, thuisnabij en inclusief. Iedereen hoort er bij en iedereen doet mee.

Onder het project de Kraamkamer vallen vier deelprojecten:

Onder **Startgroepen** verstaan we het aanbod gratis dagdelen voor peuters in 12 grenskernen (3 of 5 halen, 2 betalen). Doelen zijn de uitstroom naar België tegengaan, de leefbaarheid en vitaliteit van de kernen langs de grens behouden en versterken en de kansengelijkheid van kinderen vergroten.

De **Pilot gratis kinderopvang** betreft gratis toegangsrecht voor alle kinderen van 0-12 jaar van werkende en niet werkende ouders/verzorgers. Het gratis aanbod is 16 uur voor 0-4 jaar en 8 uur voor 4-12 jaar. Pilotlocaties: Eede, Heikant en Sas van Gent. Looptijd pilot: 1-4-2022 tot 1-7-2024. Het huidige kinderopvangstelsel is ingewikkeld en foutgevoelig, we laten zien dat het anders kan!

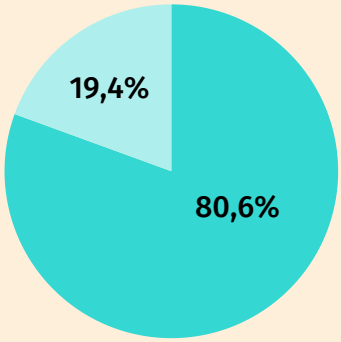
Een ander onderdeel van de Kraamkamer is de **kwaliteit van de doorgaande ontwikkelingslijn opvang-onderwijs**. Daaronder valt bijv. gezamenlijke scholing, de leergemeenschappen en het faciliteren van medewerkers.

De Grenzeloze School is een project waarin verschillende Nederlandse en Belgische basisscholen in de grensregio samenwerken om zo een duurzame grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van opvang en onderwijs tot stand te brengen, door uitwisseling en kennisdeling.

Wat heeft de regio zelf al gefinancierd van 2015-2023?

De benodigde investeringen zijn, met uitzondering van de tijdelijke middelen uit de Regiodeal, vrijwel volledig betaald door de regionale en lokale partners: gemeenten, onderwijs en kinderopvangorganisaties. Het gaat hier om €645k voor de gratis kinderopvang en €4,5 miljoen voor de startgroepen. Hiervan is €1 miljoen bekostigd door de middelen uit de Regiodeal.

- Investering gratis kinderopvang
- Investering Startgroepen
- Budget uit Regiodeal
- Budget van partners

Wat is de huidige status?

- Een landelijke regeling voor bijna gratis kinderopvang is uitgesteld, tot een nader te bepalen datum (afhankelijk van een nog te vormen kabinet)
- De Startgroepen worden gefinancierd tot medio 2025.
- De Pilot gratis kinderopvang wordt gefinancierd tot 1 juli 2024.

Onderzoeken TwynstraGudde & HZ lectoraat Healthy Region

Om de effecten van de Kraamkamer te onderzoeken zijn twee externe onderzoeken uitgevoerd in opdracht van de bestuurlijke coalitie De Beste Plek. Bureau TwynstraGudde (TG) is gevraagd om voor de samenhangende deelprojecten gratis opvang en startgroepen een businesscase en zogenaamde maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) op te stellen. Daarnaast is er een onderzoek uitgevoerd door het lectoraat Healthy Region van de Hogeschool Zeeland (HZ). Daarin ligt de focus op inventarisatie en analyse van de beweegredenen van ouders om hun kind naar de opvang te brengen in Zeeuws-Vlaanderen c.q. België en de effecten op hun arbeidsparticipatie. Beide onderzoeken tonen aan dat zowel de Startgroepen als de Pilot gratis opvang substantieel én duurzaam bijdragen aan de oplossingen van vraagstukken rondom leefbaarheid en vitaliteit. Daarnaast leveren de projecten een bijdrage aan kansengelijkheid, arbeidsparticipatie, werk-privébalans en het voorkomen van jeugdzorg.

Lees meer over de onderzoeken op het inlegvel bij deze brochure, of scan de QR-codes hiernaast om de volledige onderzoeken te lezen.

Behoud van de Kraamkamer

De onderzoeksuitkomsten laten zien dat de maatschappelijke meerwaarde van de Kraamkamer aanzienlijk is. Dat vraagt dus om het behoud en bestendiging van de startgroepen én een vorm van gratis opvang. Het gaat daarbij tenminste om het verkrijgen van financiering en de regelruimte om de middelen gericht voor deze doeleinden te kunnen inzetten. Dit is nodig om de periode tussen juli 2024 en de ingangsdatum van een nieuw landelijk kinderopvangstelsel te overbruggen. De draagkracht in de regio om deze extra investeringen alleen te kunnen opbrengen, is aan zijn einde. Al de ingebrachte middelen mogen niet verloren gaan en daarbij **rendeert iedere euro 1,5 tot 2 keer!**

Wat is er nodig?

De maatschappelijke baten wegen ruimschoots op tegen de kosten. Het rendement van het huidige aanbod bedraagt 50% en bij uitbreiding over heel Zeeuws-Vlaanderen zelfs 100%. Maar dan is er wel een investering noodzakelijk. Geconstateerd is dat de huidige partners (kinderopvang, onderwijs en gemeenten) niet in staat zijn of het hen niet toegestaan is om de kosten volledig zelfstandig te dragen. Er is een structurele oplossing nodig, met financiële steun van het Rijk én regelruimte, die optimaal past bij de opgaven die specifiek zijn voor Zeeuws- Vlaanderen.

Alleen dan kan de Kraamkamer blijvend positief bijdragen aan leefbaarheid, kansengelijkheid en vitaliteit door het behoud van het bestaande voorzieningenniveau. Dat is ook in lijn met de insteek van Kansenagenda in de Zeeuws-Vlaamse Regiovisie, die nu wordt ontwikkeld, mede vanuit het rapport Elke Regio Telt.

Zeeuws-Vlaanderen
de beste plek om op te groeien

Mede mogelijk gemaakt door:
REGIO DEAL
ZEEUWS-VLAANDEREN
SAMEN AAN DE SLAG VOOR EEN BETER EN STERKER ZEELAND

Business case en MKBA de Kraamkamer Zeeuws-Vlaanderen

TwynstraGudde

De Kraamkamer bestaat uit verschillende projecten waaronder de startgroepen en de pilot gratis kinderopvang. Onder startgroepen verstaan we het aanbod gratis dagdelen voor peuters in de 12 grenskernen (3 of 5 halen, 2 betalen). Doelen zijn de uitstroom naar België tegengaan, de leefbaarheid en vitaliteit van de kernen langs de grens behouden en versterken en de kansengelijkheid van kinderen vergroten.

Aanleiding

TwynstraGudde is gevraagd een business case en maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) op te stellen voor de startgroepen en de pilot gratis kinderopvang.

Doel

De kosten & baten van de startgroepen en gratis opvang worden inzichtelijk gemaakt en geven inzicht in de opbrengsten, financiering en de vragen voor de toekomst.

Methode

Aan de hand van de MKBA worden de welvaartseffecten van verschillende **scenario's** in euro's vertaald.

Uitkomsten MKBA Kraamkamer in perspectief t.o.v. landelijk onderzoek

De MKBA geeft een positiever beeld over het effect van gratis opvang in Zeeuws-Vlaanderen dan de SCP-CPB-rapporten (2023).

Uitstroom van kinderen naar België wordt tegengegaan

Er is geen eigen bijdrage voor ouders

Er is geen arbeidseis voor ouders

Bereik startgroepen: 300 kinderen (van 11% naar 60%)
Bereik gratis opvang: 125 kinderen (van 27% naar 41%)

Wat zijn de maatschappelijke kosten en baten per jaar

Bedragen x €1.000

Scenario 1 | Behoud startgroepen en pilotlocaties

Kosten		**€1.324**

Baten	**%**	**€**
kansengelijkheid	38%	1.509
voorkomen jeugdzorg	1,5%	60
arbeidsparticipatie ouders	10%	397
werk-privébalans ouders	0,5%	20
totaal	**50%**	**€1.986**

Scenario 2 | Startgroepen in heel Zeeuws-Vlaanderen

Kosten		**€3.976**

Baten	**%**	**€**
kansengelijkheid	78%	6.202
voorkomen jeugdzorg	3%	239
arbeidsparticipatie ouders	18%	1.431
werk-privébalans ouders	1%	80
totaal	**100%**	**€7.952**

Maatschappelijk rendement: iedere euro die we investeren levert 1,5 tot 2 keer zoveel op.

Zeeuws-Vlaanderen
de beste plek om op te groeien

Rapportage onderzoek gratis kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen

De pilot gratis kinderopvang betreft gratis toegangsrecht voor alle kinderen van 0-12 jaar van werkende en niet werkende ouders/verzorgers. Het gratis aanbod is 16 uur voor 0-4 jaar en 8 uur voor 4-12 jaar.
Pilotlocaties: Eede, Heikant en Sas van Gent. Looptijd pilot: 1-4-2022 tot 1-7-2024.

Aanleiding

Dit onderzoek is uitgevoerd door HZ studenten Social Work en Pedagogiek, onder begeleiding van het Lectoraat Healthy Region, in samenwerking met Kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen.

Doel

Inzicht krijgen in de beweegredenen van ouders* om gebruik te maken van gratis kinderopvang, met een focus op bevorderende en belemmerende factoren.

Methode

Via een online vragenlijst werd data verzameld over de motivaties en ervaringen van ouders wiens kinderen gratis kinderopvang kregen in Eede, Sas van Gent en Heikant.

1 op de **5** ouders is gaan **werken** sinds ze gebruikmaken van gratis kinderopvang

2 op de **5** ouders zijn **meer** gaan **werken** sinds ze gebruikmaken van gratis kinderopvang

4 op de **5** ouders hebben **geen netwerk** dat opvang kan bieden als gratis kinderopvang stopt

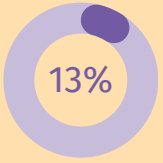
Wat doen de ouders als gratis kinderopvang stopt?

Gaat minder werken

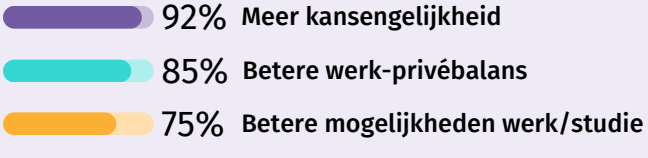

Brengt kind naar Belgische opvang

Stopt met werken/studeren

Zo ervaren ouders de effecten

Het **gratis** aanbieden van kinderopvang heeft volgens de ouders positieve gevolgen voor zowel de ontwikkeling van kinderen als de arbeidsparticipatie van ouders. Het stopzetten van dit aanbod zou leiden tot negatieve economische en sociale gevolgen, waarbij niet elk gezin zich alternatieven kan veroorloven. De gratis kinderopvang wordt gezien als essentieel voor de toegankelijkheid tot de arbeidsmarkt voor ouders in Zeeuws-Vlaanderen.

** Onder ouders worden ouders/verzorgers verstaan die de meest verzorgende rol vervullen.*

Zeeuws-Vlaanderen
de beste plek om op te groeien